



Intern controleplan 2025

Inhoudsopgave

1	Algemeen	3
	<i>1.1 Inleiding Interne controle 2025</i>	<i>3</i>
	<i>1.2 Wettelijke kaders voor administratie en controle</i>	<i>3</i>
	<i>1.3 Doelstellingen Intern Controleplan</i>	<i>3</i>
	<i>1.4 Bevindingen rechtmatigheidsverantwoording 2024</i>	<i>4</i>
	<i>1.5 Ontwikkelingen die vragen om versterking van de interne controle</i>	<i>4</i>
	<i>1.6 Doorontwikkeling Intern Controleplan</i>	<i>4</i>
2	Rechtmatigheidsverantwoording	5
	<i>2.1 Inleiding</i>	<i>5</i>
	<i>2.2 Wat is veranderd vanaf 2023</i>	<i>5</i>
	<i>2.3 Rechtmatigheidscriteria</i>	<i>6</i>
	<i>2.4 Impact invoering rechtmatigheidsverantwoording</i>	<i>6</i>
3	Kaders en rollen	7
	<i>3.1 Wettelijk kader</i>	<i>7</i>
	<i>3.2 Rollen en verantwoording nader uitgewerkt</i>	<i>8</i>
4	Inrichting financiële organisatie & financieel beheer en interne controle	10
	<i>4.1 Financiële organisatie en interne controle</i>	<i>10</i>
	<i>4.2 Drie verdedigingslijnen</i>	<i>11</i>
	<i>4.3 Samenhang interne en externe controle</i>	<i>11</i>
	<i>4.4 Inrichting Verbijzonderde Interne Controle bij GGD Hollands Noorden</i>	<i>12</i>
5	Aanpak verbijzonderde interne controle	13
	<i>5.1 Te controleren processen</i>	<i>13</i>
	<i>5.2 Werkprogramma interne controle per proces</i>	<i>14</i>
	<i>5.3 Rapportages</i>	<i>14</i>
Bijlage 1	Toelichting rechtmatigheidscriteria	15
Bijlage 2	Toelichting controle-aanpak	16
Bijlage 3	Inhoud rapportage DMT	18

1 Algemeen

1.1 Inleiding Interne controle 2025

Hierbij het interne controleplan van GGD Hollands Noorden voor 2025. Het plan is gebaseerd op het interne controleplan 2024 en daar waar nodig aangescherpt met verbeteringen die voortkomen vanuit de uitgevoerde verbijzonderde interne controle voor 2024. In 2023 is de uitvoering van de verbijzonderde interne controle aangepast aan de gewijzigde wetgeving; de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur (DB). De rechtmatigheidsverantwoording wordt namens het DB in de jaarrekening opgesteld en daarin wordt verklaard in hoeverre de GGD rechtmatig handelt. In dit interne controleplan zijn ook de adviespunten uit het accountantsverslag 2024 van Flynth meegenomen.

1.2 Wettelijke kaders voor administratie en controle

Op basis van de Gemeentewet artikel 212/213 en de financiële verordening artikel 20/21 is het dagelijks bestuur (DB) verantwoordelijk voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening en voor het daaraan ten grondslag liggende financiële beheer.

In de gemeentewet is een aantal eisen opgenomen rond administratie en controle. De gemeentewet schrijft voor dat het algemeen bestuur de kaders voor administratie en controle vastlegt. Het algemeen bestuur heeft de volgende kaders vastgesteld:

- Financiële verordening (artikel 212 gemeentewet)
- Controle verordening (artikel 213 gemeentewet)
- Controleprotocol
- Normenkader

1.3 Doelstellingen Intern Controleplan

Het DB is op basis van de kaders verantwoordelijk voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening en voor het daaraan ten grondslag liggende financiële beheer. Het DB dient zodanige maatregelen te treffen dat de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is. In het intern controleplan geven wij aan op welke wijze het DB hier invulling aan geeft. Dit plan biedt tevens de basis om jaarlijks vast te stellen welke processen onderdeel van de verbijzonderde interne controle zijn en wat de diepgang van deze werkzaamheden is.

Het begrip “in control” is veelomvattend. Een organisatie is in control als zij door goed te plannen en correct bij te sturen consequent en aantoonbaar haar doelen bereikt en afgesproken prestaties levert met en binnen de aan haar ter beschikking gestelde middelen. Dit doet zij in overeenstemming met wet- en regelgeving. De interne controle richt zich primair op de rechtmatigheid van de belangrijkste financiële processen, zodat het DB in staat is een uitspraak te doen in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Interne controle is een belangrijk instrument om te borgen dat GGD HN in control is. De interne controle heeft ook als doel tekortkomingen in de procesbeheersing en de uitvoering op tijd op te sporen. Zo kan er tijdig actie worden ondernomen om correcties door te voeren. Tijdig betekent dat herstelacties zijn uitgevoerd voordat de jaarrekening is vastgesteld. De uitkomsten van de controlewerkzaamheden zijn een belangrijke bron voor de accountant.

1.4 Bevindingen rechtmatigheidsverantwoording 2024

De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening afgegeven en daarbij geconstateerd dat de uitgevoerde VIC-werkzaamheden toereikend zijn om tot een oordeel te komen voor de rechtmatigheidsverantwoording 2024. Er zijn geen rechtmatigheidsafwijkingen en/of onduidelijkheden geconstateerd die consequenties hebben voor het getrouwe beeld van de jaarrekening. In het uitgebrachte accountantsverslag zijn de volgende adviespunten meegegeven:

Begrotingsrechtmatigheid

Ten aanzien van de (begrotings)rechtmatigheid zijn afspraken gemaakt tussen het dagelijks en algemeen bestuur. Deze afspraken zijn vastgelegd in de financiële verordening en het controleprotocol. Aanbevolen wordt deze afspraken te herzien waarbij de aard (w.o. het acceptabel zijn) en tijdigheid concreet worden gedefinieerd.

VIC statistisch model

Bij het uitvoeren van de verbijzonderde controle dienen onherroepelijk deelwaarneming (of steekproeven) te worden uitgevoerd. Daarbij dient in het kader van de verbijzonderde controle bepaald te worden hoeveel items in detail gecontroleerd dienen te worden om een betrouwbare uitspraak over de populatie als geheel te kunnen doen. Tevens dienen eventuele afwijkingen geëvalueerd te worden ten einde een betrouwbare uitspraak te kunnen doen over de impact op de populatie als geheel. Het afgelopen jaar is geen gebruik gemaakt van een statistisch model. Aanbevolen wordt om in overweging te gaan of een statistisch model te gebruiken is voor de komende jaren.

1.5 Ontwikkelingen die vragen om versterking van de interne controle

Een aantal ontwikkelingen vraagt om een nieuwe benadering voor uitvoering van de interne controle:

- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van boekjaar 2023.
- Ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en privacywetgeving van de afgelopen jaren zorgen voor een complexere en veranderende omgeving waarbinnen de processen beheerst moeten worden.
- De AFM stelt hogere eisen aan de werkzaamheden van de accountant. Deze eisen vertalen zich ook door naar de eisen die aan de interne beheersing worden gesteld binnen GGD HN.
- Steeds meer auditverplichtingen op verschillende terreinen binnen de overheid (gemeente en gemeenschappelijke regelingen). Bijvoorbeeld op het gebied van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), NEN7510 Informatiebeveiliging in de zorg, NIS2 en Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

1.6 Doorontwikkeling Intern Controleplan

Het intern controleplan vormt de basis voor de positionering, inrichting, (door)ontwikkeling en verdere uitwerking van de verbijzonderde interne controle binnen GGD HN. Om door te blijven ontwikkelen in procesbeheersing is continue aandacht en betrokkenheid van het management c.q. de procesverantwoordelijken nodig ten aanzien van het aspect rechtmatigheid. De concern controller monitort de bevindingen, aanbevelingen en verbeteracties en zet jaarlijks in op verdere aanscherping van het controleplan en werkprogramma's. Uiteindelijk zou het "in control" zijn van de processen zich op de langere termijn kunnen gaan uitbreiden naar doelmatigheid en doeltreffendheid.

Mochten interne en/of externe ontwikkelingen dusdanige grote impact hebben op het "in control" zijn van de organisatie dan zal het intern controleplan tussentijds worden geactualiseerd c.q. worden aangepast.

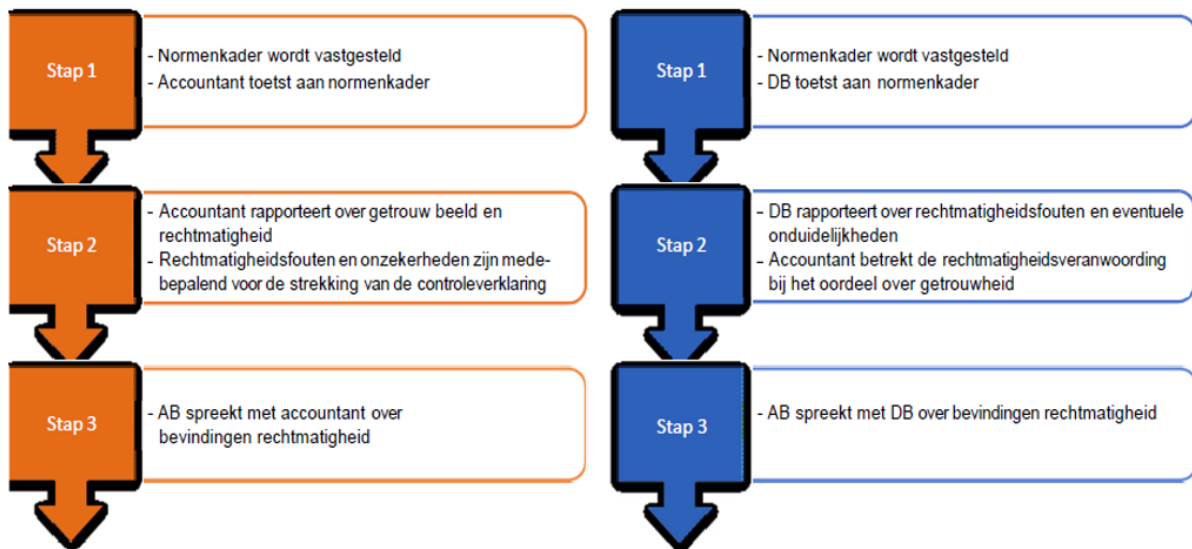
2 Rechtmatigheidsverantwoording

2.1 Inleiding

Het juridische begrip rechtmatigheid heeft betrekking op alle geldende wetten en regels. Rechtmatigheid is dan het handelen in overeenstemming met alle wetten en regels. Het begrip rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording is een minder omvattend begrip. Bij rechtmatigheid in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording bestaat er een duidelijke relatie met het financiële beheer. Er moet immers worden verantwoord dat baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het gaat om de financiële beheershandelingen.

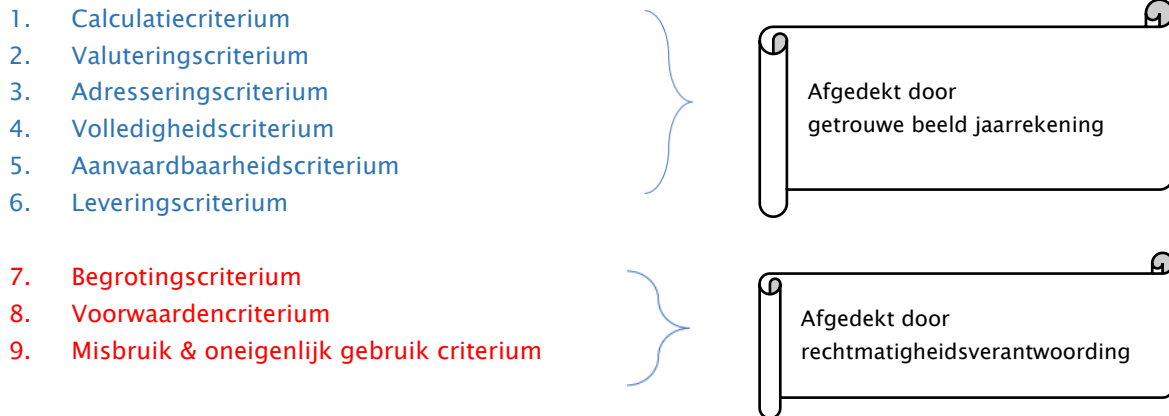
2.2 Wat is veranderd vanaf 2023

Vanaf 2023 legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de rechtmatigheid. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening. De accountant controleert of die verantwoording getrouw is. De wetswijziging veroorzaakt dat de bewijslast om aan te tonen dat GGD HN primair in control is op gebied van financiële rechtmatigheid wordt verlegd van de accountant naar het dagelijks bestuur. In de kadernota rechtmatigheid is het voorschreven model rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Hieronder is links aangegeven hoe de situatie was en rechts hoe de situatie vanaf 2023 is veranderd.



2.3 Rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidsverantwoording worden negen criteria onderkend:



Er is een nauwe samenhang tussen de getrouwheid en de rechtmatigheid. Bij interne controles worden bovenstaande 9 financiële rechtmatigheidscriteria (zie bijlage 1 voor toelichting) betrokken, waarvan de bovenste zes (blauwe) criteria ook al in het kader van de getrouwheid worden getoetst. Over deze criteria wordt niet afzonderlijk gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze zes criteria blijven wel onderdeel uitmaken van de interne controle. Daarnaast blijven deze criteria onderdeel uitmaken van de reguliere jaarrekeningcontrole en de controleverklaring van de accountant.

Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer moet aan de onderste drie (rode) criteria 7 t/m 9 extra aandacht besteed worden. In de kadernota rechtmatigheid van de Commissie BBV is een nadere uitwerking gegeven van deze drie begrippen en de manier waarop hier in de praktijk mee om kan worden gegaan. Bij de interne controles op de processen en de (balans)posten zal expliciet aangegeven worden hoe de controle op deze specifieke rechtmatigheidscriteria zal plaatsvinden.

2.4 Impact invoering rechtmatigheidsverantwoording

De invoering van een rechtmatigheidsverantwoording is niet zonder betekenis, maar de impact moet ook niet worden overdreven. Er wordt immers jaarlijks geïnvesteerd in de kwaliteit van de interne beheersing en de rechtmatigheid. Ook betreft het hier nog steeds alleen regelingen die relevant zijn voor financiële beheershandelingen. Elk jaar is de rechtmatigheid object van onderzoek voor de accountant en dit blijft ook het geval.

De interne beheersing blijft gericht op het voorkomen, signaleren, kwantificeren en verantwoorden van (afwijkingen van) de rechtmatigheid. Vanaf de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is sprake van een groeiproces gericht op het betrekken van de gehele organisatie bij de verbetering van de bedrijfsvoering en de interne beheersing. Dit is voor organisaties in samenwerking met accountants een leerproces.

3 Kaders en rollen

3.1 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor de interne controle is weergegeven in het normenkader. De belangrijkste zijn:

- BBV (Besluit Begroting en Verantwoording)
- BADO (Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden)
- Kadernota rechtmatigheid, commissie BBV
- Financiële verordening GGD HN 2025
- Controle verordening GGD HN vanaf 2024
- Controleprotocol GGD HN vanaf 2025
- Normenkader GGD HN vanaf 2024

Het **Besluit Begroting Verantwoording** bevat de begrotings- en verslaggevingsregels voor het opstellen van de begroting, meerjarenraming, het jaarverslag en de jaarrekening.

Het **Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden** bevat nadere voorschriften voor de reikwijdte, goedkeuringstoleranties en rapportering voor de accountantscontrole van de jaarrekening.

De **Kadernota rechtmatigheid, commissie BBV** bevat de visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van de decentrale overheden conform artikel 75, lid 2 BBV.

De **Financiële verordening** bevat de uitgangspunten voor het financiële beleid en de kaders voor het borgen van financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie.

De **Controle verordening** bevat de regels voor de accountantscontrole op het financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie. In de controleverordening is geregeld dat de accountant wordt benoemd door het algemeen bestuur op voordracht van het dagelijks bestuur na een daartoe uitgevoerde aanbesteding. Voor de uitvoering van de accountantscontrole stelt het algemeen bestuur het controleprotocol en het normenkader rechtmatigheidscontrole vast.

Het **controleprotocol** van GGD HN bevat de uitgangspunten voor de controle, de daarvoor geldende normen en regels en de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties.

Het **normenkader** voor de rechtmatigheidscontrole betreft een inventarisatie van voor de accountantscontrole relevante externe wetgeving en eigen regelgeving. De inventarisatie bevat alleen wet- en regelgeving, voor zover die bepalingen bevat over financiële beheershandelingen.

3.2 Rollen en verantwoording nader uitgewerkt

Algemeen bestuur (AB)

Het algemeen bestuur heeft op verschillende momenten een kaderstellende rol. Dat begint in feite al bij het vaststellen van de financiële verordening. Daarin staan immers de (financiële) spelregels waaraan de GGD zich moet houden. Ook stelt het AB de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording vast. Het AB heeft de verantwoordingsgrens en rapportagegrens vastgesteld ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording binnen de wettelijke bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van GGD HN, exclusief de dotaties aan de reserves.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor:

Actie/document	Besluit	Planning
Vaststellen Financiële verordening 2025 (incl. rechtmatigheidsbeheer/verantwoordingsgrens)		9 juli 2025
Vaststellen Controle verordening vanaf 2024 i.c. het inrichten van de accountantscontrole	4 december 2024	
Vaststellen Controleprotocol vanaf 2025 i.c. kaders voor de accountantscontrole		9 juli 2025
Vaststellen Normenkader vanaf 2024 (inventarisatie wet- en regelgeving)	4 december 2024	
Opdrachtverstrekking accountant voor twee jaar en twee optie jaren, ingaande boekjaar 2022	6 juli 2022	9 juli 2025
Vaststellen jaarrekening 2025 (incl. rechtmatigheidsverantwoording)		Juli 2026

Dagelijks bestuur (DB)

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur ligt bij het DB. Het DB richt daarvoor de administratie en interne beheersing zodanig in, dat het verantwoording kan afleggen. Het DB dient zodanige maatregelen te treffen dat de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is. Een van die maatregelen is het opstellen en laten uitvoeren van het intern controleplan.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor:

Actie/document	Planning
Opstellen Interne Controleplan 2025	DMT juli 2025
Opstellen jaarrekening 2025	voor 15 april 2026
Opstellen rechtmatigheidsverantwoording 2025	voor 15 april 2026
Opstellen toelichting maatregelen rechtmatigheid in paragraaf bedrijfsvoering 2025	voor 15 april 2026

De verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheid lag al bij het DB. Alleen met ingang van boekjaar 2023 legt het DB hier ook verantwoording over af middels een rechtmatigheidsverantwoording. Het DB:

- Neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening
- Neemt een toelichting op in de bedrijfsvoerings-paragraaf van het jaarverslag, over de financiële rechtmatigheid. Kern daarbij is beheersing, rapportage en maatregelen.

Verantwoordings- en rapportagegrens rechtmatigheidsverantwoording

Als gevolg van de wijzigingen van het BBV en BADO geldt voor de rechtmatigheidsverantwoording vanaf begrotingsjaar 2025 een nieuwe gemaximeerde grens voor fouten en onduidelijkheden samen van 2% op basis van de totale lasten (exclusief dotaties aan reserves).

Het dagelijks bestuur hanteert:

- een verantwoordingsgrens van 2% van de totale lasten exclusief de dotaties aan de reserves. Wanneer rechtmatigheidsafwijkingen de verantwoordingsgrens overschrijden, worden deze in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen en toegelicht.
- een rapportagegrens van 1% van de totale lasten exclusief de dotaties aan de reserves ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording. Wanneer rechtmatigheidsafwijkingen de rapportagegrens overschrijden, worden deze in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht en welke maatregelen worden genomen om deze in de toekomst te voorkomen.

Als onrechtmatigheden voortkomen uit eigen regelgeving heeft het AB de bevoegdheid om bij voldoende uitleg deze onrechtmatige handelingen goed te keuren. Begrotingsonrechtmatigheden (beleidsmatig en/of financieel) worden dan achteraf via de jaarrekening geautoriseerd.

Directie (DMT)

De directeur (DPG) is door het dagelijks bestuur gemandateerd om alle zaken uit te voeren die verband houden met en voortvloeien uit de uitoefening van bestuursbevoegdheden. Dus ook de verantwoordelijkheid voor de inrichting van de financiële organisatie en financieel beheer en de interne controle. Het DMT is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Intern controleplan en heeft de Concerncontroller daarmee belast.

Over de voortgang en bevindingen wordt minimaal 1 maal per jaar aan het DMT gerapporteerd. Het DMT stuurt bij als dit nodig blijkt te zijn. Het DMT stelt de procesverantwoordelijken aan die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de significante financiële processen zoals genoemd in dit Intern controleplan.

Accountant

De accountant stelt de getrouwheid van de jaarrekening vast, inclusief de rechtmatigheidsverantwoording. In de controleverklaring wordt geen afzonderlijk oordeel meer gegeven over het aspect van de rechtmatigheid. Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven, is de controle door de accountant gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van zowel de baten en lasten als de grootte en samenstelling van het vermogen;
- de baten en lasten, evenals de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet;
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

De accountant toetst uitsluitend of de jaarrekening getrouw is, maar toetst daarbij dus ook of de rechtmatigheidsverantwoording dat is. De accountant beoordeelt bij de start van zijn controle of de minimaal noodzakelijke interne beheersing aanwezig is. Er wordt dan gekeken of het risico, op een materiële afwijking van de criteria van getrouwheid en rechtmatigheid, voldoende wordt beheerst.

De accountant is verantwoordelijk voor een degelijke en begrijpelijke onderbouwing van zijn oordeel en dit uit te brengen in het accountantsverslag. Daarnaast rapporteert de accountant aan GGD HN zijn constatering in een Managementletter.

4 Inrichting financiële organisatie & financieel beheer en interne controle

4.1 Financiële organisatie en interne controle

Financieel beleid

Het financieel beleid van GGD HN is vastgelegd in de financiële verordening en wordt met de jaarlijkse begroting geconcretiseerd. Daarmee wordt een belangrijk sturingsinstrument voor AB/DB/DMT gerealiseerd. De concerncontroller heeft bij dit proces een sturende en toetsende rol om tot een sluitende en reële begroting te komen.

Financieel beheer

Het financieel beheer is belegd bij het team financiën. De teamleider financiën is verantwoordelijk voor de inrichting van het financiële beheer en de interne controle op de betrouwbaarheid van de administratie en verantwoordingen. De teamleider stelt regels en richtlijnen op met betrekking tot de financiële planning & control-producten en is verantwoordelijk voor de totstandkoming daarvan.

Daarnaast is de teamleider financiën verantwoordelijk voor de interne controle op het financieel beheer. De interne controle op de gevoerde administratie is geïntegreerd binnen de dagelijkse werkzaamheden van het team financiën. Interne controle is het proces dat gericht is op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid omtrent het bereiken van doelstellingen op het gebied van:

- de betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening;
- de naleving van de relevante wet- en regelgeving (o.a. verordeningen), beleidsrichtlijnen en procedures;
- en het bewaken van activa of waarden.

Positie en taken concerncontroller

In de controleverordening is de controller gedefinieerd als een functionaris die de rol van VIC in zijn portefeuille heeft. Verder is vastgelegd dat de controller een eigenstandige bevoegdheid heeft naar het DB voor het melden van aangelegenheden op het gebied van financiën en planning & control. De concerncontroller kent een onafhankelijke positie en daardoor meer objectiviteit.

De taak van controller kent geen wettelijke grondslag. Bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen is het wel gebruikelijk dat ten behoeve van de uitoefening van de functie van controller er nadere regels worden vastgesteld door het college van B&W/het dagelijks bestuur.

De concerncontroller toetst de kwaliteit van planning & control-producten en doet zo nodig voorstellen tot verbetering daarvan. Daarnaast ziet de concerncontroller via de uitvoering van de verbijzonderde interne controle toe op de resultaten van de interne controle.

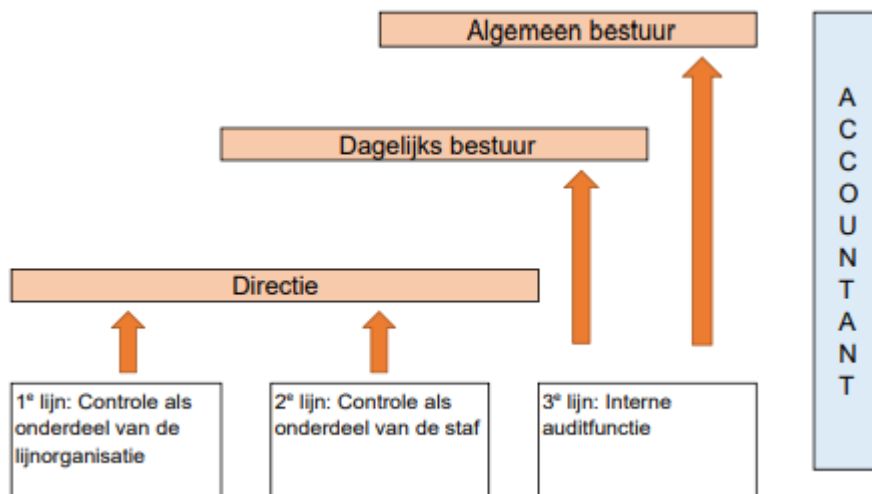
4.2 Drie verdedigingslijnes

Een aantal ontwikkelingen, waaronder de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, vragen om een versterking van de interne controle. Om voldoende zekerheid te hebben over de betrouwbaarheid van de rechtmatigheidsverantwoording heeft een organisatie adequate (interne) controlemaatregelen nodig.

Bij het zogenaamde Three Lines of Defense model (3LoD) worden drie verdedigingslijnes ingericht:

- **1^e lijn:** de interne controlemaatregelen die belegd zijn in de lijnorganisatie en in de processen zijn verankerd;
- **2^e lijn:** die de 1^e lijn ondersteunt, adviseert, coördineert en toetst of de interne controlemaatregelen op uitvoeringsniveau aanwezig zijn en adequaat worden uitgevoerd. Deze toetsingswerkzaamheden worden meestal uitgevoerd door interne controlefunctionarissen, die (in meer of mindere mate) een objectief oordeel kunnen vellen over de afdeling en/of processen die zij toetsen;
- **3^e lijn:** de interne auditfunctie. De derde lijn onderscheidt zich van de tweede lijn, op onder andere de volgende onderdelen. Namelijk de:
 - Grotere mate van objectiviteit waarmee een auditor kan oordelen
 - Competenties die gelden voor de auditor
 - Directe toegang die de auditor heeft tot de ambtelijke en bestuurlijke gremia binnen GGD HN om te kunnen rapporteren over de bevindingen.

In het onderstaande schema zijn de drie verdedigingslijnes uiteengezet.



4.3 Samenhang interne en externe controle

GGD HN wilt een maximale aansluiting realiseren tussen de uitgevoerde (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden en de werkzaamheden van de accountant. Het intern controleplan wordt afgestemd met de accountant. Een goede afstemming zorgt van beide kanten voor een efficiënt controleproces en bepaalt of we de juiste dingen doen.

Wil de accountant gebruik maken van de verbijzonderde interne controle met zo min mogelijk eigen werkzaamheden, dan geeft de aangescherpte regelgeving drie kenmerken om tot een volwaardige auditfunctie te komen. Het gaat om de volgende aangescherpte vereisten:

- Objectiviteit: staat de IC-functionaris los van de organisatie en rapporteert deze direct aan de hoogste leiding?

- Deskundigheid: is de functionaris getraind, niet alleen op de inhoud van het proces, maar ook op de ontwikkelingen in controletechniek?
- Heeft de GGD een 'systematische en gedisciplineerde aanpak'?

4.4 Inrichting Verbijzonderde Interne Controle bij GGD Hollands Noorden

Naast interne controle wordt vaak het begrip Verbijzonderde Interne Controle (VIC) gebruikt. De VIC van een decentrale overheid is gericht op het verkrijgen van inzicht vanuit de eigen organisatie in tenminste de getrouwe en rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, zoals deze in de jaarrekening tot uitdrukking komen. Hierbij wordt onder meer aandacht geschonken aan de opzet, het bestaan en de werking van relevante beheersmaatregelen, alsmede de risico's die aanwezig zijn voor wat betreft de genoemde aspecten van getrouwheid en rechtmatigheid.

De VIC is een aanvulling op de reguliere interne controle, in die zin dat:

- een objectief oordeel gegeven wordt over de opzet, het bestaan en de werking van de interne controles en beheersmaatregelen, die in de lijn uitgevoerd worden.
- de focus ligt op de processen met de grootste financiële risico's.

Opdrachtgever voor de verbijzonderde interne controle is het DMT. De uitvoering wordt opgedragen aan de concerncontroller en de procesverantwoordelijken. Vanaf 2024 wordt de daadwerkelijke controle uitgevoerd door de kwaliteitsadviseur onder regie van de concerncontroller. De kwaliteitsadviseurs hebben in mei 2024 de cursus "Plannen en uitvoeren van verbijzonderde interne controles" gevolgd. De kwaliteitsadviseurs vallen net als de concerncontroller direct onder de DPG. Hierdoor is de 3^e lijns interne auditfunctie onafhankelijk gepositioneerd ten opzichte van de te controleren processen, waardoor er een grotere mate van objectiviteit bestaat.

Bij de doorontwikkeling van de VIC wordt in 2025 ingezet op de volgende resultaten:

1. Evaluatie opzet en uitvoering verbijzonderde intern controle 2024
2. Vaststellen Intern Controleplan 2025 door het DMT.
3. Aanscherping van werkprogramma's en het autorisatiebeheer, dat nu is opgenomen in het werkprogramma ICT, zoveel als mogelijk integreren in de uitvoerende werkprogramma's.
4. Afstemming met de accountant over de VIC-werkzaamheden.

5 Aanpak verbijzonderde interne controle

5.1 Te controleren processen

De te controleren processen zijn gebaseerd op een organisatie-brede analyse. Aan de hand van de begroting is bepaald wat de financiële omvang is van de baten en lasten van GGD HN. Hierbij is onderscheid gemaakt in baten, lasten en algemene processen. We onderscheiden in ieder geval de volgende materiële processen:

Proces	Procesverantwoordelijke
1. Personeel	Teamleider HR
2. Inkoop- en aanbesteding	Teamleider Financiën & Teamleider Facilitair
3. Deelnemersbijdrage gemeenten	Teamleider Financiën
4. Baten op facturatiebasis	Teamleider Financiën
5. Baten op subsidiebasis	Teamleider Financiën
6. ICT-omgeving	Teamleider Informatiemanagement

1. Personeel

Vanwege de financiële omvang is het proces in de controle opgenomen in het intern controleplan. De controledoelstelling is het vaststellen of personele verplichtingen en uitgaven rechtmatig zijn aangegaan en verwerkt in overeenstemming met de relevante wet- en regelgeving en de Cao.

2. Inkopen en aanbestedingen

Inkopen van goederen en diensten vertegenwoordigen een aanzienlijk financieel belang. De controle heeft als doel vast te stellen of het inkoopproces van GGD HN rechtmatig is uitgevoerd. Dit betekent dat verplichtingen en uitgaven in overeenstemming zijn met geldende wet- en regelgeving, interne regelgeving en aanbestedingsregels.

3. Deelnemersbijdrage gemeenten

De controle richt zich op vaststellen of de deelnemersbijdragen rechtmatig zijn vastgesteld, uitgefactureerd en verantwoord in overeenstemming met wet- en regelgeving en besluiten algemeen bestuur.

4. Baten op facturatiebasis

De controle richt zich op het vaststellen of uitgaande facturen rechtmatig zijn verstuurd, juist zijn berekend, en op correcte wijze zijn opgenomen in de financiële administratie van GGD HN, conform geldende wet- en regelgeving en achterliggende afspraken.

5. Baten op subsidiebasis

De controle richt zich op het vaststellen of subsidiebaten rechtmatig zijn verworven, verantwoord en verwerkt in de financiële administratie van GGD HN, in overeenstemming met de voorwaarden van de subsidieverstrekker en eventuele overige relevante wet- en regelgeving.

6. ICT omgeving

De controle richt zich op de ICT-omgeving van de softwareapplicatie AFAS. Er wordt specifiek gekeken naar autorisatiebeheer, toegangsrechten en loginformatie, wachtwoordbeheer, wijzigingsbeheer, toegangsbeveiliging en back-up en recovery procedures. Het doel is om te kunnen oordelen of deze processen voldoende op orde zijn om risico's op onrechtmatige financiële beheershandelingen te beperken.

5.2 Werkprogramma interne controle per proces

Per proces is een werkprogramma interne controle uitgewerkt met de controledoelstellingen, controleaanpak en aandachtspunten. In bijlage 2 is een nadere toelichting opgenomen over de controle aanpak.

Aan de hand van de risico- matrix is per proces in beeld gebracht:

- welke risico's zijn geïdentificeerd
- welke interne controle-doelstellingen moeten worden geborgd
- welke interne controlemaatregelen zijn genomen
- wat is de aanpak voor de interne controlewerkzaamheden

Dit geeft input voor de detailafstemming van de werkprogramma's en dient tevens als een sturingsinstrument op de voortgang van de werkzaamheden van de VIC. Het werkprogramma interne controle wordt besproken met de proceseigenaar en de uitvoering wordt in samenspraak gepland.

5.3 Rapportages

De procedure bij het rapporteren over resultaten van de verbijzonderde interne controle is als volgt:

- Na het uitvoeren van de (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden worden de bevindingen en aanbevelingen afgestemd met de procesverantwoordelijke.
- Jaarlijks rapporteert de concerncontroller aan het DMT over de bevindingen en de voortgang van de werkzaamheden in het kader van de VIC. De accountant ontvangt het rapport ter kennisname ten behoeve van haar procesbeoordeling in het kader van de jaarrekeningcontrole. In bijlage 3 is een format opgenomen voor de rapportage.

Bijlage 1 Toelichting rechtmatigheidscriteria

1. **Calculatiecriterium:** De vastgestelde bedragen zijn juist berekend. Voorbeelden: gemeentelijke bijdragen, tarieven en facturen;
2. **Valuteringscriterium:** Het tijdstip van betaling en de verantwoording van verplichtingen is juist. Voorbeelden: aangaan en verantwoording van contracten en verplichtingen;
3. **Leveringscriterium:** Juistheid van ontvangen goederen en/of diensten. Voorbeelden: inkoop van goederen/diensten;
4. **Adresseringscriterium:** De rechthebbende van een betaling is juist. Voorbeeld: betalingsverkeer;
5. **Volledigheidscriterium:** Alle opbrengsten die verantwoord zouden moeten zijn, zijn ook verantwoord. Voorbeelden: gemeentelijke bijdragen, subsidies, in rekening gebrachte diensten;
6. **Aanvaardbaarheidscriterium:** De financiële beheershandeling past bij de activiteiten van de gemeente en in relatie tot de kosten is een aanvaardbare tegenprestatie overeengekomen. Voorbeelden: inkoop van goederen en/of diensten;
7. **Voorwaardencriterium:** De nadere eisen die worden gesteld aan de uitvoering van financiële beheershandelingen (besteding en inning van gelden door de GGD.) Voorbeelden: subsidievoorwaarden, aanbesteding en belastingwetgeving. Het voorwaardencriterium bestaat uit 7 onderdelen:
 - Omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
 - Heffings- en/of declaratiegrondslag;
 - Normbedragen (denk aan hoogte en duur);
 - Bevoegdheden;
 - Voeren van een administratie;
 - Verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
 - Aan te houden termijnen (besluitvorming, betaling, declaratie e.d.)
8. **Begrotingscriterium:** De financiële handelingen moeten passen binnen het kader van de geautoriseerde begroting (per programma). Voorbeeld: overschrijding van de begroting;
9. **Misbruik & Oneigenlijk gebruik-criterium:** De interne toetsing op juistheid en volledigheid van gegevens die door derden zijn verstrekt bij het gebruik van overheidsregelingen (misbruik) en de interne toetsing of derden bij het gebruik van overheidsregelingen geen (rechts)handelingen hebben verricht die in strijd zijn met het doel of de strekking van de regeling (oneigenlijk gebruik). In de praktijk komt dit niet bij de GGD voor, daar geen sprake is van verstrekkingen op basis subsidieregelingen, kwijtschelding en uitkeringen.

Bijlage 2 Toelichting controle-aanpak

Risicoanalyse

De risicoanalyse wordt in de vorm van een matrix opgesteld en afgestemd met de proceseigenaar. Op basis van het proces en de aanwezige interne beheersingsmaatregelen en de al dan niet aanwezige systeemcontroles wordt bepaald of deelwaarnemingen worden uitgevoerd voor de te controleren processen.

Risico's	Interne controle doelstelling	Interne controle maatregel	Interne controle Werkzaamheden
----------	-------------------------------	----------------------------	--------------------------------

Voor het bepalen welke controlewerkzaamheden er uitgevoerd gaan worden dient er een keuze gemaakt te worden uit het overzicht hieronder opgenomen elementen van de controle mix.

Bepalen controle mix

Voor het uitvoeren van verbijzonderde interne controle zal een controleaanpak bepaald worden. Er zijn 3 vormen te onderscheiden:

Aanpak	Werkwijze
<p>Procesgerichte controle</p> <p>De nadruk ligt op het proces van totstandkoming van de cijfers. De opzet, bestaan en werking van de beheersingsmaatregelen in de processen worden getoetst.</p>	<p>Beoordelen opzet, bestaan en werking van processen en aanwezige interne beheersingsmaatregelen.</p>
<p>Gegevensgerichte controles</p> <p>Met een gegevensgerichte controle worden de resultaten en producten van een proces getoetst en niet zozeer de totstandkoming (het procesverloop). Bij gegevensgerichte controle wordt dus niet gesteund op de interne beheersmaatregelen.</p>	<p>Detailwaarnemingen en detailcontroles</p> <p>Cijferanalyses</p> <p>Financiële aansluitingen</p> <p>Tariefcontroles</p>
<p>Systeemgerichte controle</p> <p>Er wordt gebruik gemaakt van geautomatiseerde systemen. Door technologische ontwikkelingen wordt het mogelijk gemaakt om data uit systemen te halen. Met tools kunnen rapporten worden gegenereerd welke inzicht verschaffen in trends en uitzonderlingen in het cijfermateriaal (data-analyse).</p>	<p>Data-analyse</p>

Bepaling gegevensgerichte deelwaarnemingen

Voor het bepalen van de deelwaarnemingen bij de gegevensgerichte aanpak wordt het proces risico bepaald op hoog, middel of laag risico. De criteria die worden gehanteerd zijn:

- Is het proces beschreven (Administratieve Organisatie/Interne beheersing) en actueel?
- Is de opzet van het proces toereikend?
- Is er een kwaliteitscontrole of andere controle in de lijn ingericht?
- Zijn voldoende beheersmaatregelen genomen in de applicaties waarvan het proces gebruik maakt?
- Is het proces ook daadwerkelijk conform de beschreven opzet: uitvoeren lijncontrole.
- Zijn fouten uit vorige audits en aanbevelingen opgevolgd?
- Hoe is de betrouwbaarheid van het bronbestand. Hierbij wordt getoetst of de gehanteerde parameters adequaat zijn toegepast en of de rapportage rekenkundig juist
- Is regelgeving gewijzigd?
- Zijn belangrijke sleutelfiguren gewijzigd bij de uitvoering?

Per proces zal het aantal te nemen deelwaarnemingen schematisch weergegeven gaan worden waarbij naast de risicoklasse ook de frequentie van controleren en populatie van belang zijn.

Bijlage 3 Inhoud rapportage DMT

De minimale inhoud van de rapportages is als volgt:

- scores interne beheersing in de organisatie;
- belangrijkste bevindingen met aanbevelingen en opvolging van eerdere aanbevelingen VIC en accountant;
- ontwikkelingen en actualiteiten die effect hebben op de interne beheersing;

De samenvatting van de uitkomsten wordt in de rapportages opgenomen en daaraan worden de volgende scores gegeven:

Status proces	Toelichting
	Proces voldoet aan de te stellen eisen om de beheersdoelstelling met redelijke mate van zekerheid te waarborgen. Er zijn geen noemenswaardige verbeterpunten noodzakelijk.
	Proces voldoet gedeeltelijk aan de te stellen eisen om de beheersdoelstelling met redelijke mate van zekerheid te waarborgen. Maar de risico's die ermee samenhangen vormen geen directe bedreiging voor bedrijfsprocessen.
	Proces voldoet niet aan de te stellen eisen om de beheersdoelstelling met redelijke mate van zekerheid te waarborgen. De risico's die ermee samenhangen, kunnen een bedreiging (gaan) vormen voor de bedrijfsprocessen.

Status aanbeveling	Toelichting
Urgent	Significante aandachtspunten die invloed hebben het getrouwe beeld of de rechtmatigheid en daarom opgelost moeten zijn als de jaarrekening wordt opgesteld.
Hoog	Significante aandachtspunten met een hoog risico en potentieel hoge impact op de verslaggeving, compliance of operationele performance.
Middel	Significante aandachtspunten met een gemiddeld risico en potentieel gemiddelde impact op de verslaggeving, compliance of operationele performance.
Laag	Significante aandachtspunten met een laag risico en potentieel lage impact op de verslaggeving, compliance of operationele performance.